

Verzoek om wederhoorverzoek aan Shell, 23-11-2020

Zoals jullie weten doen we onderzoek naar de olievervuiling in de Niger Delta. We horen verhalen dat ook medewerkers van SPDC en van gecontracteerde bedrijven betrokken zijn bij het veroorzaken van lekken in pijpleidingen.

Graag willen we deze vragen voorleggen:

1. Heeft het hoofdkantoor van Shell kennis van (beschuldigingen van) betrokkenheid van SPDC medewerkers bij het veroorzaken van lekken? Zo ja, sinds wanneer en wat heeft het hoofdkantoor ermee gedaan?
2. Heeft het hoofdkantoor van Shell kennis van (beschuldigingen van) betrokkenheid van door SPDC gecontracteerde partijen bij het veroorzaken van lekken? Zo ja, sinds wanneer en wat heeft het hoofdkantoor ermee gedaan?
3. In de Gedragscode van Shell staat aan welke integriteitsregels medewerkers van Shell, van joint ventures en van gecontracteerde partijen zich moeten houden. Op welke manier houdt het hoofdkantoor er toezicht op dat lokale medewerkers van SPDC en de medewerkers van gecontracteerde partijen in de Nigerdelta de Shell gedragsregels naleven?
4. Hoe vaak heeft het hoofdkantoor van Shell de afgelopen 10 jaar audits verricht om zicht te hebben op integriteitsrisico's bij lokale operaties van SPDC in de Niger Delta?
5. Waar publiceert Shell de uitkomsten van deze audits waarin wordt ingegaan op de monitoring van de integriteitsrisico's bij lokale SPDC's operaties in de Niger Delta?

Reactie van Shell , 27-11-2020

A spokesperson for Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited (SPDC) said:

“SPDC is not aware of any staff or contractors involved in acts causing oil spills in the Niger Delta. Pipeline vandalism is a criminal offence and persons making such allegation or in possession of such facts should report such cases (if any) involving SPDC staff or contractor(s) to the appropriate Nigerian mandated security agencies/authorities for investigation and ultimate prosecution in line with Nigerian laws.”

Meer kan ik er niet aan toevoegen.

Vervolg vragen aan Shell, 30-11-2020

Dank voor de beknopte reactie van SPDC en Shell. Helaas zijn jullie niet op vragen drie tot en met vijf ingegaan. We ontvangen graag nog de antwoorden hierop.

De reactie van SPDC en Shell verbaast ons, aangezien uit ons onderzoek blijkt dat het SPDC herhaaldelijk op de hoogte is gesteld van beschuldigingen over betrokkenheid bij vernielingen van pijpleidingen door eigen medewerkers en gecontracteerde partijen.

Voor een nauwgezet verslag van dit dossier willen we aan Shell een uitgebreid verzoek om wederhoor voorleggen. Dit verzoek tref je hieronder aan met als inleiding een korte verantwoording van ons onderzoek. Daarna volgen de bewijsvoering en vragen aan Shell.

We willen Shell nadrukkelijk verzoeken om de antwoorden in een interview op camera toe te lichten. Hiermee kunnen we in een televisieprogramma op de beste manier recht doen aan het wederhoor. Uiteraard zal het interview gebalanceerd en op journalistiek gepaste wijze in de uitzending worden verwerkt. Een interview kan op 2, 3 of 4 december 2020 plaatsvinden. We horen graag op 1 december voor 12:00 uur of Shell een interview gaat geven.

Mocht Shell niet op ons interviewverzoek willen ingaan dan ontvangen we alle schriftelijke antwoorden graag uiterlijk op donderdag 3 december voor 17:00 uur. Dit is een strikte deadline! Antwoorden die ons later bereiken kunnen we dan niet meer in de uitzending verwerken. De uitzending staat gepland voor 10 december 2020.

Het onderzoek:

Het dossier is gebaseerd op een tweejarig onderzoek van Milieudefensie waar Zembla inzage in heeft gekregen. Zembla heeft onafhankelijk onderzoek naar de bewijzen verricht. Zembla heeft op locatie onderzoek uitgevoerd en alle bronnen zelf gesproken. Het gaat daarbij om drie soorten getuigen die tegenover Zembla verklaringen afleggen:

- Personen die door medewerkers van Shell's dochteronderneming SPDC (hierna Shell medewerkers genoemd) of namens deze Shell medewerkers via tussenpersonen zijn benaderd om lekken te veroorzaken. Twee getuigen verklaren lekken voor Shell-medewerkers te hebben veroorzaakt, één getuige zegt benaderd te zijn maar niet te zijn ingegaan op een concreet aanbod.
- Personen die kennis hebben van de directe betrokkenheid van Shell-medewerkers bij het veroorzaken van lekken en dat bij SPDC gemeld hebben.
- Personen uit de gemeenschap die kennis hebben van jongeren die de lekkages veroorzaken en Shell-medewerkers en/of gecontracteerde opruimbedrijven noemen die deze jongeren opdracht geven en betalen.

Zembla heeft zich vergewist van de identiteit van de personen. Tevens beschikt Zembla over documentatie die de beschuldigingen onderbouwen en meerdere onafhankelijk van elkaar opgetekende verklaringen die de gang van zaken bevestigen.

De getuigen noemen namen van de samenzwerende Shell-medewerkers en gecontracteerde bedrijven. Deze informatie is bij Zembla bekend. Daar waar het noemen van personen en gedetailleerde informatie herleidbaar is tot bronnen en deze bronnen in gevaar kan brengen, hebben we de informatie geanonimiseerd.

De getuigen zijn afkomstig uit de gemeenschappen wonende in de omgeving van Ikarama en Joinkrama 4. Ze noemen concrete lekken die in opdracht van en/of met medeweten van Shell-personeel en gecontracteerde bedrijven zijn veroorzaakt. We zijn voornemens om in de uitzending drie voorbeelden te behandelen (zie punt 2).

Beschuldigingen

1. SPDC-medewerkers geven opdracht om lekkages te veroorzaken voor eigen gewin

Meerdere bronnen verklaren dat medewerkers van Shells dochteronderneming SPDC lokale jongeren opdracht geven om lekken in oliepijpleidingen van SPDC te veroorzaken. De Shell-medewerkers doen dat door direct contact te hebben met jongeren. Soms benaderen jongeren Shell-medewerkers die vervolgens coördineren of en zo ja wanneer er gesaboteerd mag worden.

Uit de verklaringen blijkt dat Shell-medewerkers de sabotage uit laten voeren voor eigen gewin. Van het schoonmaakbudget dat SPDC aan een gecontracteerd bedrijf betaalt, vloeit een deel terug naar de Shell-medewerker. De jongeren die die pijpleidingen in opdracht vernielen worden vervolgens ingehuurd voor de schoonmaakwerkzaamheden van de betreffende lekkage.

Getuigen verklaren dat de opdrachten door Shell-personeel van het 'recovery team' worden gegeven, zoals medewerker X en medewerker Y. Medewerker Z. zou kennis hebben van deze praktijken. Verder wordt Community Relations Officer Joel T. door meerdere bronnen genoemd. Ook wordt een CLO-medewerker O. beschuldigt. Ze stellen dat deze medewerkers ofwel opdracht hebben gegeven om lekken te veroorzaken ofwel coördinerend zijn opgetreden om bedrijven opdrachten te beloven die vervolgens jongeren hebben gevraagd de sabotage uit te voeren.

Meerdere getuigen verklaren dat vooraf overleg tussen de partijen plaatsvindt waar SPDC-medewerkers bij betrokken zijn of kennis van hebben. Bij Zembla zijn gevallen bekend waarbij in het Ayalla hotel in Yenagoa voorafgaand aan het plegen van de sabotage afstemming heeft plaatsgevonden in aanwezigheid van SPDC-medewerkers.

Bronnen beschuldigen gecontracteerde bedrijven ervan dat de vervuiling niet goed wordt opgeruimd. Terwijl de schoonmaakwerkzaamheden bijvoorbeeld contractueel geraamd zijn op één jaar, zouden deze al na drie maanden stopgezet worden terwijl de opruimactie nog niet afgerond is. De winst zou gedeeld worden met Shell-personeel.

Bij de sabotage van de pijpleidingen zou gereedschap ('spanners') gevonden zijn dat afkomstig zou zijn van de 'flow stations' van Shell.

2. Lekkages veroorzaakt in opdracht van SPDC-personeel

Lekkages in JK4, 2010

In Joinkrama 4, (oftewel JK4, ook bekend als de Edagberi/Betterland gemeenschap) werd op 11 september 2010 een lek in de 'delivery line of Well 10' geconstateerd als

gevolg van sabotage. De G.P.S coördinaten zijn: Elev...18m, N05°11.840', E 006°30.578'

Een bron verklaart tegenover Zembla dat persoon I en persoon Y de pijpleidingen van SPDC vernield hebben in opdracht van een Community Liason Officer O. Deze persoon was destijds werkzaam bij het Shell's Kolo Creek Office in Imiringi. Desgevraagd bevestigt persoon I dat hij inderdaad het lek heeft veroorzaakt op verzoek van Shell-medewerker O. Persoon I is vervolgens ingehuurd bij de schoonmaak van de locatie.

Zembla beschikt over een verslag van Milieuorganisatie Environmental Rights Action/Friends of the Earth Nigeria [ERA/FoEN] die op 19 september 2010 de vervuilde locatie bezocht hebben. In dit rapport staan de beschuldigingen van de getuige jegens de betreffende Shell-medewerkers. Het rapport vermeldt verder: "We have reported this matter to Shell and mentioned the names of the boys, but Shell is yet to take any action to effect their arrest, rather it is this same boys that were hired again for the recovery contract."

Ook beschikt Zembla over een video die in 2010 is opgenomen met dezelfde beschuldigingen.

Lekkages in JK4, 2015

Op 11 en 12 juli 2015 zijn er lekken veroorzaakt aan de Shell-pijpleidingen in het Adibawe olieveld bij de well nummer 8 en 9 langs de Biseni Road. Volgens een andere bron dan de persoon die betrokken was bij het lek in 2010, was de aanstichter van deze vernielingen een medewerker van hetzelfde Shell's Kolo Creek office. De beschuldigde persoon is de Community Relations Officer, Joel T. De bron verklaart dat T. ook materiaal zou hebben geleverd om de vernieling uit te kunnen voeren.

Op 14 juli 2015 wordt aangifte gedaan tegen Joel T. bij de 'Divisional Police Officer, Nigeria Police, Akinima'. De aanklacht is dat Joel T. het brein achter de sabotage is, voor eigen gewin. Zembla heeft deze aangifte in handen. Op de aangifte staat in 'cc' S.P.D.C. P.O. Box. 263 PH Rivers State.

Op 16 augustus 2016 wordt een 'letter of reminder' door hetzelfde politiekantoor opgesteld met in 'cc' wederom S.P.D.C. P.O. Box. 263 PH Rivers State.

Lekkages in Ikarama

In Ikarama spreken we een bron die in 2013/2014 zelf pijpleidingen heeft vernield in opdracht van Shell-medewerkers X en Y van het recovery team. Als beloning werd hij ingehuurd voor de schoonmaakklus. Meerdere hooggeplaatste Chiefs en functionarissen verklaren weet te hebben van jongeren uit de Ikarama-gemeenschap die in opdracht van Shell-medewerkers lekken veroorzaakt hebben. Ook wijzen deze personen concrete bedrijven aan die in het complot zitten en vervolgens de schoonmaakcontracten door de beschuldigde Shell-medewerkers hebben ontvangen.

Verder verklaren twee bronnen uit Ikarama onafhankelijk van elkaar de betrokkenheid van Shell-medewerkers bij een SPDC-kantoor gemeld te hebben. Ze geven aan dat met hun klacht niets is gedaan.

3. SPDC op de hoogte van beschuldigingen tegen SPDC-personeel

Naast de aangifte blijkt ook uit andere documentatie dat SPDC op de hoogte is gebracht van deze beschuldigingen. Een aantal voorbeelden:

Brief Ikarama Youth Council

Op 6 juni 2018 stuurt de Ikarama Youth Council een brief aan de Community Interface Coordinator van SPDC in Port Harcourt. Hierin staat onder meer: "We understand, that there seems to be a working relationship and conspiracy between your workers and some youths who tend to see it as a lucrative business, not minding its detriment on our environment. We deduce this from the fact that in some cases your workers from the aforementioned department are the ones lining perceived vandal suspects to contractors directly or indirectly who later end up being subcontractors." Van deze brief wordt een afschrift verstuurd onder meer aan de General Manager van SPDC en aan de Security Manager van SPDC in Port-Harcourt.

SACA jaarverslag

Op 24 juli 2019 vindt er een bijeenkomst van de Stakeholders Alliance for Corporate Accountability plaats (SACA). Op deze bijeenkomst van SACA wordt het jaarverslag 2017-2018 verspreid. In het jaarverslag staan citaten van twee functionarissen waaruit blijkt dat de betrokkenheid van medewerkers van oliemaatschappijen en gecontracteerde bedrijven bij het ontstaan van lekken breder bekend is.

De functionaris van NOSDRA: "(Volgens) de heer Ohaji van NOSDRA was 80 procent van de lekkages te wijten aan sabotage. Hij weet de lekkages aan onrustige jongeren en sommige aannemers die de jongeren op pad sturen om pijpleidingen te vernielen om zo schoonmaakcontracten binnen te halen."

Voorzitter van de Cluster Development Board (CDB) van Okordia-Zarama (een besluitvormingscommissie waar o.a. SPDC ook bij aanwezig is):
"De CDB-voorzitter Jerusalem Adikabue benadrukte het belang van werkgelegenheid. Volgens hem zouden oliebedrijven leden van de gemeenschap in dienst moeten nemen als CRO's, zodat ze hun mensen in het lokale dialect konden toespreken en rustig konden houden. Hij verweet sommige medewerkers van oliebedrijven ongetrainde lokale jongeren ertoe aan te zetten om pijpleidingen te vernielen voor persoonlijk gewin door het verwerven van schoonmaakcontracten"

Krantenartikel met reactie SPDC

Naast het jaarverslag van SACA is er nog meer informatie in het publieke domein beschikbaar. Zo beschuldigen hooggeplaatste vertegenwoordigers van de Ikarama gemeenschap bij een publieke bijeenkomst in november 2018 SPDC-medewerkers van eerdergenoemde vergrijpen. Op 11 december 2018 verschijnt in de Nigeriaanse krant Vanguard een artikel waarin bericht wordt over deze bijeenkomst en de collusie tussen SPDC medewerkers en jongeren die lekken veroorzaken. SPDC geeft in dit artikel een reactie op de beschuldigingen. www.vanguardngr.com/2018/12/oil-workers-youths-vandalise-pipelines-bayelsa-oil-communities-allege/

Vragen:

- Wat is de reactie van Shell op bovenstaande beschuldigingen?
- Blijven SPDC en Shell bij hun verklaring van 27 november dat ze geen weet hebben van enige betrokkenheid van medewerkers bij het veroorzaken van olielekken in de Niger Delta?
- Zo ja, hoe verklaren SPDC en Shell dat ze geen weet hebben van deze beschuldigingen, gezien de documentatie en de verklaringen die aantonen dat SPDC hierover herhaaldelijk is geïnformeerd?
- Op basis waarvan kan Shell aantonen dat ze voldoende zicht en controle hebben op de integriteitsrisico's van de operaties van hun dochteronderneming SPDC in Ikarama en JK4?
- Klopt het dat SPDC geen reactie heeft gestuurd op de brief van de Ikarama Youth Council? Zo ja, waarom niet? Indien er wel een reactie is gestuurd ontvangen we die graag.
- Wat heeft SPDC met de beschuldigingen gedaan die in de bovengenoemde aangifte zijn geuit? Heeft SPDC (intern) onderzoek gedaan naar de beschuldigingen jegens medewerker Joel T.? Zo ja, wat was de uitkomst van het onderzoek? Graag ontvangen we een digitale kopie van het onderzoek.
- Klopt het dat Joel T. nog steeds werkzaam is voor SPDC?
- Is het juist dat het Shell hoofdkantoor niet op de hoogte was van deze zware en veelvuldig geuite beschuldigingen tegen hun eigen medewerkers?
- Wat gaat Shell met de door Zembla voorgelegde informatie doen?
- Heeft een vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid met het hoofdkantoor van Shell of dochteronderneming SPDC op enigerlei wijze over de beschuldigingen van betrokkenheid van Shell-medewerkers bij het veroorzaken van lekken mondeling of schriftelijk gecommuniceerd? Zo ja, wanneer en tussen wie heeft deze communicatie plaatsgevonden? Wat heeft Shell hiermee gedaan?
- Een deskundige op het gebied van internationaal ondernemen en mensenrechten stelt na bestudering van het dossier dat deze beschuldigingen onmiddellijk aan het hoofdkantoor van Shell gemeld hadden moeten worden. Volgens de deskundige betreffen de beschuldigingen volgens Nederlands recht strafbare feiten waaronder opzettelijke zaak, beschadiging, opzettelijke milieuverontreiniging. Dit zou zonder meer grond zijn voor ontslag.
- Betrokkenen stellen dat het eerder ingenomen standpunt van Shell, namelijk dat het bedrijf niet verantwoordelijk gehouden kan worden voor sabotage aan pijpleidingen en de dupe is van criminelen, door de uitkomsten van dit onderzoek in sommige gevallen niet houdbaar is. Wat is de reactie van Shell hierop?

- Betrokkenen stellen dat Shell in het verleden te weinig gedaan heeft aan het opruimen van lekkages. Hierdoor zijn de belangrijkste inkomstenbronnen voor de lokale bevolking (visserij en landbouw) zo goed als weggefallen. De armoede heeft geleid tot een toename van criminaliteit. De oorzaak van de toename van criminaliteit onder de lokale bevolking kan dus niet los gezien worden van de verarming door de aanhoudende vervuiling door lekken in Shell pijpleidingen. Wat is de reactie van Shell hierop?
- In 2014 viel de toen zesjarige Israel uit het dorpje Ikarama naast zijn huis in een met olie vervuilde plas. De ruwe olie was afkomst van een olielek in een SPDC pijpleiding. De jongen heeft veel ruwe olie ingeslikt en overleed kort daarna. De familie vertelt dat de vader van het kind zijn beklag wilde doen bij SPDC maar door beveiligers van SPDC werd weggejaagd. De vader zegt niet de financiële middelen te hebben om Shell via de rechterlijke weg verantwoordelijk te houden. Wat is de reactie van Shell hierop?

Reactie van Shell op vervolgvragen, 3-12-2020

Hierbij de reactie van Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited op jullie email. Meer kunnen we er niet aan toevoegen.

A spokesperson for the Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited (SPDC) said:

“SPDC is grateful for sharing this information with us. We take such allegations very seriously. If we find any evidence that supports the allegations, we will report to the appropriate Nigerian security authorities for further investigation.”

“SPDC has procedures in place for people to safely and anonymously inform us about any wrongdoings. As of now, we are not aware of any staff or contractor(s) having been involved in acts causing oil spills in the Niger Delta. Pipeline vandalism is a criminal offence and persons making such allegations or in possession of such facts should report such cases (including any involving SPDC staff or contractors) to the appropriate Nigerian mandated security authorities for investigation and ultimate prosecution in line with Nigerian laws.”